

Phần 6. Học Chương trình Sau Đại Học

Chương trình học Sau Đại học bao gồm Thạc sĩ (2 năm) hoặc Tiến sĩ (5 năm). Khoá Tiến sĩ thường bao gồm tiền kỳ hai năm tương đương một khoá Thạc sĩ, và hậu kỳ ba năm. Khoá học Tiến sĩ ở một số khoa Sau Đại học là năm năm liền. Một số khoa khác chỉ dạy phần hậu kỳ ba năm. Sau khi học xong 6 năm Đại học Y, Nha hoặc Thú y, sinh viên có thể học lên tiếp lấy bằng Sau Đại học. Nếu lấy bằng Tiến sĩ trong các ngành này sẽ cần 4 năm.

Một số khoa Sau Đại học có xét nhận sinh viên thuộc diện "Nghiên cứu sinh", sinh viên dự thính hoặc sinh viên lấy tín chỉ.

Xin xem (3) "Nghiên cứu sinh" ở trang này và Trang 8 (sinh viên dự thính, sinh viên lấy tín chỉ) để biết thêm thông tin liên quan.

Bạn cũng có thể theo học ngắn hạn tại khoa Sau Đại học ở Nhật Bản (xem Trang 11).

1. Điều kiện nhập học

(1) Học trình Thạc sĩ (phải đáp ứng một trong những yêu cầu sau)

- ① Đã tốt nghiệp một trường Đại học 4 năm hoặc tương đương.
- ② Đã hoàn thành chương trình giáo dục 16 năm ở nước ngoài.
- ③ Đã hoàn thành chương trình giáo dục 15 năm ở nước ngoài và được công nhận có đủ tín chỉ qui định để tốt nghiệp Đại học với số điểm cao.
- ④ Đủ 22 tuổi, được công nhận là có năng lực học vấn tương đương cử nhân Đại học trở lên và qua được vòng xét tuyển của khoa Sau Đại học.

(2) Học trình Tiến sĩ (phải đáp ứng một trong những yêu cầu sau)

- ① Có bằng Thạc sĩ hoặc được công nhận có khả năng học vấn tương đương.
- ② Có bằng tương đương bằng Thạc sĩ được cấp ở một trường ngoài Nhật Bản.
- ③ Đủ 24 tuổi, được công nhận là có năng lực học vấn tương đương Thạc sĩ trở lên và qua được vòng xét tuyển của khoa Sau Đại học.

Điều kiện để theo học Tiến sĩ ngành Y, Nha, và Thú y:

- ① Đã học xong Đại học (6 năm) thuộc các ngành Y, Nha hoặc Thú y.
- ② Đã học ở Đại học ít nhất 4 năm và được công nhận đủ tín chỉ qui định để tốt nghiệp Đại học với số điểm cao.
- ③ Đã hoàn thành chương trình giáo dục 16 năm ở nước ngoài và được công nhận có đủ tín chỉ qui định để tốt nghiệp Thạc sĩ với thành tích xuất sắc.

(3) Nghiên cứu sinh (kenkyu-sei)

Nghiên cứu sinh (kenkyu-sei) là cơ chế riêng của Nhật Bản, theo đó sinh viên, không thuộc diện sinh viên chính qui bình thường, được phép tiến hành nghiên cứu một chuyên mục đặc biệt trong khoảng một học kỳ hoặc một năm học. Tiêu chuẩn làm nghiên cứu sinh ở mỗi trường Đại học không giống nhau; một số trường có thể nhận người ít nhất đã tốt nghiệp Đại học, một số trường lại nhận người ít nhất đã tốt nghiệp Thạc sĩ. Tên gọi và vị thế tại trường của nghiên cứu sinh tùy theo trường cũng khác nhau.

Để được nhận visa diện "Du học", Luật Nhập cư Và Tị nạn Nhật Bản qui định rằng nghiên cứu sinh phải lên lớp ít nhất 10 giờ (600 phút) mỗi tuần.

Có 3 loại hình nghiên cứu sinh:

- ① Sinh viên không nhằm lấy bằng cấp mà chỉ làm nghiên cứu trong một thời gian ngắn;
- ② Du học sinh ngắn hạn của khoa Sau Đại học trong khuôn khổ thỏa thuận trao đổi sinh viên giữa các trường Đại học; và
- ③ Làm nghiên cứu sinh để chuẩn bị học Sau Đại học.

Nhiều sinh viên thuộc diện thứ 3 nói trên làm nghiên cứu sinh khoảng một năm cho đến khi khoa Sau Đại học có kỳ xét tuyển. Tuy nhiên, không phải tất cả các sinh viên đều được nhận vào học Sau Đại học, một số bị loại và phải về nước.

Một số trường Đại học cho phép sinh viên nộp đơn học Sau Đại học ngay, nhưng có trường hay khoa lại muốn sinh viên làm nghiên cứu sinh trước khi theo học Sau Đại học.

Vì thế bạn cần liên hệ với trường mình muốn theo học đồng thời tham khảo quyển* "Gaikokujin Ryugakusei no tame no Daigakuin Nyugaku Annai (Hướng dẫn Xin Học học trình Sau Đại học Dành Cho Sinh viên Quốc tế)" do Hội Văn hoá Sinh viên Châu Á ấn hành (xem Trang 33).

* Trang Web Giúp Bạn Theo Học Ở Nhật Bản (Japan Study Support), do Hội Văn hoá Sinh viên Châu Á thực hiện: <http://www.jpss.jp>

2. Nộp đơn xin học Sau Đại học

Các khoa Sau Đại học thường công bố thủ tục tuyển sinh trong khoảng thời gian từ tháng Sáu tới tháng Tám hàng năm.

Hồ sơ cần nộp bao gồm:

① Đơn xin nhập học	⑥ Thư giới thiệu của hiệu trưởng, trưởng khoa hoặc một giảng viên Đại học.
② Lý lịch do trường Đại học cấp	⑦ Luận văn tốt nghiệp Đại học và bản tóm tắt Luận văn đó.
③ Giấy chứng nhận tốt nghiệp Đại học
(hoặc thời gian dự định sẽ tốt nghiệp)	⑧ Giấy khám sức khỏe.
④ Giấy chứng nhận bằng Thạc sĩ
(hoặc thời gian dự định sẽ tốt nghiệp Thạc sĩ)
(nếu bạn xin học Tiến sĩ mới cần nộp giấy này)	⑨ Ảnh.
⑤ Giấy chứng nhận kết quả thi ở trường bạn theo học gần đây nhất.	⑩ Thẻ Đăng ký Ngoại kiều (nếu bạn hiện đang sống ở Nhật Bản)
	⑪ (Hồ sơ liên quan tới người bảo lãnh)

Vì mỗi trường và khoa có thời hạn nhận đơn, thủ tục tuyển sinh và bộ hồ sơ xin học khác nhau, các bạn cần liên hệ trực tiếp với nhà trường để lấy thông tin cụ thể. Thời điểm hết hạn nộp đơn sớm nhất là vào tháng Tám năm trước. Nếu bạn nộp hồ sơ từ nước ngoài, cần chú ý tính đủ thời gian để gửi hồ sơ qua bưu điện tới Nhật Bản kịp thời hạn quy định.

Trung tâm Thông tin có danh sách các khoa sau Đại học có nhận hồ sơ xin học của sinh viên quốc tế. Xin liên hệ với Trung tâm để biết thêm chi tiết.

3. Thi nhập học

(1) Học trình Thạc sĩ hay Tiến sĩ chính qui

Ngoài một vài trường xét tuyển sinh viên chỉ dựa trên bộ hồ sơ đã nộp, hầu hết sinh viên phải dự thi kỳ thi nhập học tổ chức tại Nhật Bản. Bên cạnh việc xét hồ sơ, tuyển sinh học bậc Sau Đại học ở Nhật Bản còn bao gồm cả yêu cầu viết một bài luận ngắn và dự phỏng vấn chủ yếu về chuyên ngành học của sinh viên, cũng như kiểm tra viết bằng tiếng Nhật, tiếng Anh (hoặc một thứ tiếng khác) và các môn chuyên ngành cụ thể khác.

Mặc dù có thể thời gian thi tuyển khác nhau nhưng nói chung các khoa Sau Đại học thường tổ chức thi trong khoảng thời gian từ tháng Tám đến tháng Mười. Một vài khoa tổ chức thi trong thời gian tháng Hai đến tháng Ba.

(2) Nghiên cứu sinh (kenkyu-sei)

Nói chung nghiên cứu sinh được tuyển chọn dựa trên bộ hồ sơ xin học đã nộp.

***Giáo sư hướng dẫn**

Các sinh viên chính qui và nghiên cứu sinh xin vui lòng liên hệ trực tiếp với khoa Sau Đại học mà bạn định theo học, hỏi rõ xem bạn có cần tìm giáo sư hướng dẫn trước khi vào học không, và có cần lấy ý kiến giáo sư đồng ý hướng dẫn bạn hay không, trước khi chính thức nộp đơn.

Nếu khoa yêu cầu bạn tìm giáo sư hướng dẫn trước thì bạn có thể thực hiện việc này bằng nhiều cách. Thứ nhất, bạn có thể nhờ giảng viên ở trường Đại học nước bạn giới thiệu một giáo sư hướng dẫn phù hợp. Ngoài ra, bạn cũng có thể tìm giáo sư hướng dẫn bằng cách tham khảo tài liệu giới thiệu các khoa sau Đại học, tạp chí chuyên ngành, hoặc hỏi những cựu sinh viên và nghiên cứu sinh từng ở Nhật Bản, v.v.. Hoặc có thể tìm trong trang Web mỗi khoa sau Đại học và ReaD (tên viết tắt của Directory Database of Research and Development Activities - Cơ sở Dữ liệu về Hoạt động Nghiên cứu Phát triển) tại địa chỉ <http://read.jst.go.jp>. Một nguồn thông tin nữa là cuốn "Danh sách Chi tiết Chuyên đề Của Các Chuyên gia Nghiên cứu" (do Kinokuniya Co., Ltd. ấn hành).

Một số giáo sư có trang Web giới thiệu các khoá Sau Đại học mà họ đang giảng dạy. Tuy nhiên nếu trang Web đó không công bố địa chỉ e-mail của giáo sư thì bạn liên hệ bằng thư hoặc Fax. Cũng có một số khoa Sau Đại học giới thiệu giáo sư hướng dẫn cho bạn nếu có yêu cầu.

Khi bạn viết thư nên ghi rõ những nghiên cứu đã làm, dự định nghiên cứu trong tương lai và vì sao bạn muốn giáo sư đó hướng dẫn mình. Nếu có thể thì nên gửi kèm một lá thư giới thiệu. Vì chưa từng gặp bạn bao giờ, thư bạn gửi sẽ thông tin duy nhất để giáo sư đó hiểu về bạn. Vì thế, thường thì lá thư đầu tiên chưa đủ để được giáo sư đồng ý nhận hướng dẫn. Bạn nên liên hệ với giáo sư một số lần và thể hiện nhiệt tình học tập của mình.

4. Các khoá dạy bằng tiếng Anh/ Các khoá ngắn hạn

Xin vui lòng xem trang 10 và 11.

5. Điều kiện để tốt nghiệp và được cấp bằng

Các điều kiện để tốt nghiệp khoá Thạc sĩ khác với khoá Tiến sĩ. Để tốt nghiệp khoá Thạc sĩ, về nguyên tắc sinh viên phải học ít nhất hai năm, lấy đủ các tín chỉ chuyên môn cần thiết (ít nhất là 30 tín chỉ), bảo vệ thành công Luận văn Thạc sĩ và đỗ kỳ thi tốt nghiệp. Sinh viên tốt nghiệp khoá Thạc sĩ sẽ được nhận bằng "Thạc sĩ".

Để tốt nghiệp khoá Tiến sĩ, sinh viên phải học bậc sau Đại học ít nhất 5 năm (kể cả 2 năm làm Thạc sĩ), lấy đủ ít nhất 30 tín chỉ (kể cả các tín chỉ của khoá Thạc sĩ), bảo vệ thành công Luận văn Tiến sĩ và đỗ kỳ thi tốt nghiệp. Sinh viên tốt nghiệp khoá Tiến sĩ sẽ được nhận bằng "Tiến sĩ".

Xin vui lòng xem Trang 11 nói về giá trị quốc tế của văn bằng cấp tại Nhật Bản, và xem Trang 35 để biết số bằng Thạc sĩ và Tiến sĩ đã cấp cho du học sinh.